

50 knepiga IT-frågor för pensionärer

Grundläggande dator- och mobilkunskap

1. Vad är skillnaden mellan ett program och en app
2. Vad betyder det att ”spara i molnet”
3. Vad är en webbläsare
4. Vad används adressfältet i en webbläsare till
5. Vad betyder det när en fil ”synkas”
6. Vad är skillnaden mellan Wi-Fi och mobildata
7. Vad betyder det att ”starta om” jämfört med att ”stänga av”
8. Vad är en QR-kod
9. Vad betyder det att ”uppdatera” en app
10. Vad är skillnaden mellan en smartphone och en surfplatta

Internet och säkerhet

11. Vad är ett starkt lösenord
12. Vad betyder tvåfaktorsautentisering
13. Vad är phishing
14. Hur ser man om en webbsida är säker
15. Vad är en cookie
16. Vad betyder https i början av en webbadress
17. Vad är en brandvägg
18. Vad innebär det att ”rensa webbhistoriken”
19. Vad är skillnaden mellan skräppost och bluffmejl
20. Vad är ett datavirus

Mobiltelefonens mysterier

21. Vad betyder flygplansläge
22. Vad är en widget
23. Vad innebär det att ”dela internet”
24. Vad är skillnaden mellan att stänga en app och att avinstallera den
25. Vad är en push-notis
26. Vad betyder det att ”säkerhetskopiera” mobilen
27. Vad är en appbutik
28. Vad är en kontaktlista
29. Vad betyder det att ”stänga av mobildata i bakgrunden”
30. Vad är en skärmdump

Bilder, filer och digitalt skapande

31. Vad är skillnaden mellan JPG och PNG

32. Vad betyder upplösning när man pratar om bilder
33. Vad är metadata
34. Vad innebär det att komprimera en fil
35. Vad är skillnaden mellan att kopiera och att flytta en fil
36. Vad är molnlagring
37. Vad betyder det att ”exportera” en bild
38. Vad är en PDF-fil
39. Vad är skillnaden mellan att skriva ut i färg och i RGB
40. Vad är en mappstruktur

Teknik, begrepp och digital vardag

41. Vad är artificiell intelligens
 42. Vad betyder algoritm
 43. Vad är skillnaden mellan hårdvara och mjukvara
 44. Vad är en server
 45. Vad betyder streaming
 46. Vad är skillnaden mellan 4G och 5G
 47. Vad är en webbkamera
 48. Vad betyder det att ”synka kontakter”
 49. Vad är en digital signatur
 50. Vad innebär det att ”logga ut” jämfört med att ”stänga appen”
-

Svar på alla 50 frågor – Android & iPhone

1. Varför kan ett lösenord som är långt men enkelt ändå vara osäkert?

- **Android:** Långa men förutsägbara lösenord (t.ex. ”aaaaaaaaaaaa”) kan knäckas av program som testar mönster.
- **iPhone:** Samma sak – iOS skyddar dig, men ett enkelt mönster är lätt att gissa även om det är långt.

2. Hur kan en bedragare få tag på ditt lösenord utan att hacka din dator?

- **Android:** Genom bluff-sms, falska appar eller fejkade inloggningssidor.
- **iPhone:** Genom bluffmejl, falska Apple-inloggningar eller bedrägliga webbsidor.

3. Varför är det farligare att klicka på en länk än att öppna ett vanligt mejl?

- **Android:** Länken kan leda till en sida som installerar skadlig app eller stjälar lösenord.
- **iPhone:** Länken kan öppna en falsk Apple-inloggning eller lura dig att ge bort data.

4. Hur avgör man om ett mejl är äkta även om avsändarnamnet ser korrekt ut?

- **Android:** Kontrollera avsändaradressen, inte bara namnet.
- **iPhone:** Tryck på avsändaren för att se hela adressen — bedragare döljer ofta detaljer.

5. Varför är offentligt Wi-Fi riskabelt?

- **Android:** Trafiken kan avlyssnas om nätet är oskyddat.
- **iPhone:** Samma risk — iOS varnar ibland, men skyddar inte allt.

6. Skillnaden mellan virus och ransomware?

- **Android:** Virus sprider sig; ransomware låser filer och kräver pengar.
- **iPhone:** iOS får sällan virus, men ransomware kan drabba via molntjänster.

7. Varför uppdatera appar du inte använder?

- **Android:** Gamla appar kan ha säkerhetshål.
- **iPhone:** iOS uppdaterar ofta automatiskt, men gamla appar kan ändå vara risker.

8. Hur kan en app samla in info även när du inte använder den?

- **Android:** Genom bakgrundsbehörigheter.
- **iPhone:** Genom bakgrundsuppdatering och platsdelning ”När appen inte används”.

9. Varför är lösenordshanterare säkrare?

- **Android:** De skapar unika, starka lösenord och lagrar dem krypterat.
- **iPhone:** iCloud-nyckelring gör samma sak och skyddas av Face/Touch ID.

10. Hur kan en QR-kod lura dig?

- **Android:** Den kan leda till falsk webbsida eller installera app.
- **iPhone:** Den kan öppna fejkad Apple-inloggning eller bluffbetalning.

11. Varför är tvåfaktor inte 100 % säkert?

- **Android:** Bedragare kan lura dig att läsa upp koden.
- **iPhone:** Samma risk — social manipulation slår tekniken.

12. Hur kan sociala medier avslöja dina säkerhetsfrågor?

- **Android/iPhone:** Födelsedag, husdjur, skolor — allt kan användas för att gissa svar.

13. Varför är återanvända lösenord farliga?

- **Android/iPhone:** Om ett konto läcker, kan bedragare testa samma lösenord överallt.

14. Skillnad mellan blockera och rapportera spam?

- **Android:** Blockera stoppar avsändaren; rapportera hjälper systemet känna igen bluffar.
- **iPhone:** Samma funktion — rapportering tränar Apples filter.

15. Hur kan en webbsida se legitim ut trots att den är falsk?

- **Android/iPhone:** Bedragare kopierar design, logotyper och färger exakt.

Molnlagring – nivå 2

16. Hur kan en fil i molnet försvinna utan att du raderat den?

- **Android:** Synkfel eller att någon med delad åtkomst raderat den.
- **iPhone:** iCloud kan ta bort lokala kopior om lagring är full.

17. Hur kan du ha en fil på datorn utan att den egentligen finns där?

- **Android:** Google Drive visar ”genvägar” som inte är nedladdade.
- **iPhone:** iCloud visar filer som små molnikoner tills du öppnar dem.

18. Varför kan en bild se lokal ut fast den inte är det?

- **Android:** Miniaturer lagras lokalt även om originalet är i molnet.
- **iPhone:** ”Optimera lagring” sparar bara lågupplösta versioner.

19. Skillnad mellan synka och säkerhetskopiera?

- **Android:** Synk = samma fil överallt; backup = kopia för nödfall.
- **iPhone:** iCloud-backup sparar inställningar, inte bara filer.

20. Varför kan två personer se olika versioner av samma dokument?

- **Android/iPhone:** En av dem är offline eller har gammal version som inte synkats.

21. Hur kan en liten fil ta slut på molnutrymme?

- **Android:** Papperskorgen räknas ofta in i utrymmet.
- **iPhone:** iCloud räknar även med bilder, meddelanden och säkerhetskopior.

22. Hur kan du råka dela en mapp utan att märka det?

- **Android:** Google Drive kan dela via länk automatiskt.
- **iPhone:** iCloud kan dela mappar om du tryckt på ”Dela länk”.

23. Varför logga ut från molntjänster på lånad dator?

- **Android/iPhone:** Annars kan nästa användare se dina filer.

24. Hur kan en molntjänst återställa raderade filer?

- **Android:** Google Drive sparar tidigare versioner.
- **iPhone:** iCloud har ”Återställda filer” i 30 dagar.

25. Varför ha filer både lokalt och i molnet?

- **Android/iPhone:** Du kan arbeta offline och har en extra kopia.

26. Hur kan en molntjänst veta var du är?

- **Android:** Platsdata från mobilen.
- **iPhone:** iCloud använder plats från ”Hitta”.

27. Hur kan en fil bli korrupt i molnet?

- **Android/iPhone:** Avbruten uppladdning eller synkfel.

28. Hur kan en tom mapp skapa problem?

- **Android:** Synkningen kan fastna.
- **iPhone:** iCloud kan tro att något saknas och försöka synka om.

29. Varför kan en delad länk ge mer åtkomst än du tänkt?

- **Android:** ”Alla med länken” kan ge full åtkomst.
- **iPhone:** iCloud-länkar fungerar likadant.

30. Hur ser du om en fil verkligen är uppladdad?

- **Android:** Kontrollera att Drive-ikonen inte visar ”väntar”.
- **iPhone:** Molnikonen ska försvinna när filen är uppladdad.

Integritet & digitala fotspår

31. Hur kan en webbsida följa dig utan konto?

- **Android/iPhone:** Genom cookies och spårningsskript.

32. Hur kan en app veta var du är trots avstängd platsdelning?

- **Android:** Genom Wi-Fi-nät och Bluetooth-signaler.
- **iPhone:** Genom ”Approximate location” och nätverksdata.

33. Hur påverkar sökningar annonser månader senare?

- **Android/iPhone:** Annonsnätverk sparar intressen lång tid.

34. Varför är det svårt att ta bort sig från internet?

- **Android/iPhone:** Kopior sparas på servrar och delas vidare.

35. Hur kan en bild avslöja mer än du tror?

- **Android:** GPS-data i metadata.
- **iPhone:** iOS sparar plats i bilder om du inte stänger av det.

36. Varför är samma mejladress överallt riskabelt?

- **Android/iPhone:** En läcka kan koppla ihop alla dina konton.

37. Hur vet en webbsida vilken enhet du använder?

- **Android/iPhone:** Webbläsaren skickar ”user agent”-information.

38. Varför begär appar onödiga behörigheter?

- **Android:** Vissa appar samlar data för reklam.
- **iPhone:** iOS stoppar mycket, men appar försöker ändå.

39. Hur kan du spåras i inkognitoläge?

- **Android/iPhone:** Internetleverantören och webbsidan ser dig ändå.

40. Varför är det viktigt var serverna står?

- **Android/iPhone:** Lagar skiljer sig — vissa länder har svagare integritetsskydd.

Blandade klurigheter

41. Hur kan en säkerhetskopia vara osäker?

- **Android:** Om den sparas okrypterad.

- **iPhone:** Gamla iCloud-backuper kan innehålla gamla lösenord.

42. Varför är en gammal mobil en risk?

- **Android:** Saknar säkerhetsuppdateringar.
- **iPhone:** Gamla iOS-versioner får inte längre skydd.

43. Hur kan en bild på en whiteboard skapa problem?

- **Android/iPhone:** Den kan avslöja lösenord eller mötesinfo.

44. Varför är USB-minnen du hittar farliga?

- **Android:** Kan innehålla skadliga filer.
- **iPhone:** Kan infektera datorn som du sedan kopplar mobilen till.

45. Hur kan en avinstallerad app fortsätta påverka integriteten?

- **Android:** Den kan ha lämnat filer eller konton kvar.
- **iPhone:** Appens molnlagring kan finnas kvar i iCloud.

46. Varför kan en router vara större risk än datorn?

- **Android/iPhone:** Om den är gammal kan den hackas och övervaka all trafik.

47. Hur kan en kalenderhändelse vara phishing?

- **Android:** Bluffmejl kan lägga till kalenderposter automatiskt.
- **iPhone:** iOS kan lägga till spam-kalendrar om du klickar på fel länk.

48. Skillnad mellan privat och offentlig delning?

- **Android/iPhone:** Privat = specifika personer; offentlig = alla med länk.

49. Hur kan en säkerhetsfråga vara lättare att gissa än lösenord?

- **Android/iPhone:** Svaren finns ofta på sociala medier.

50. Varför är mobilens nät ibland säkrare än Wi-Fi?

- **Android:** Mobilnät är krypterade och svårare att avlyssna.
- **iPhone:** Samma sak — iOS rekommenderar ofta mobilnät vid osäkra Wi-Fi.